

# Dobrovolnictví

21.3.2025 - | Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

## Dobrovolnictví jako průřezové téma

Existuje poměrně velké množství různých definic dobrovolnictví. Společné všem je to, že dobrovolnictví je svobodně zvolená činnost ve volném čase a ve prospěch druhých bez nároku na odměnu. Dobrovolnictví lze také považovat za výraz svobody, odpovědnosti a solidarity. Česká republika má v této oblasti na čem stavět, neboť se může opírat o dlouhodobou historickou tradici dobrovolnických aktivit v rámci spolkové činnosti. Existuje zde rozvinutý sektor dobrovolnictví, který zahrnuje různorodé organizace z hlediska oblasti vykonávané dobrovolnické činnosti včetně silných organizací s velkou tradicí a zkušenostmi.

**Zcela zásadní se ukazuje význam dobrovolnictví v dobách nejrůznějších krizí.** Ať už se jednalo o pandemii covid 19 nebo krizi způsobenou přílivem ukrajinských uprchlíků po rozpoutání války na Ukrajině. K dalším takovým výjimečným situacím, kde dobrovolníci hrají významnou roli, patří živelné pohromy, jako byly např. na podzim 2025 bleskové povodně nebo tornádo na Moravě.

Problematicke dobrovolnictví v České republice se komplexně věnuje Koncepce rozvoje dobrovolnictví v České republice do roku 2030, kterou přijala vláda v lednu 2025. Tento dokument, první svého druhu v České republice, zahrnuje systémovou podporu průřezového tématu dobrovolnictví napříč českou společností. Dobrovolnictví v různých oblastech pomáhají rozvíjet jednotlivá ministerstva dle svého zaměření. Dobrovolnictví v oblasti dětí a mládeže spadá pod MŠMT, dobrovolnictví v sociálních službách pod MPSV, dobrovolnictví ve zdravotnictví pod MZ, dobrovolnictví v životním prostředí pod MŽP atd.

Dobrovolnictví je částečně ukotveno v Zákoně č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě). Tento zákon je v gesci Ministerstva vnitra, které uděluje akreditace vysílajícím organizacím v oblasti dobrovolnické služby. Takto akreditované organizace mohou žádat o státní dotaci na činnosti vymezené zákonem o dobrovolnické službě. Veškeré informace k akreditacím a dotacím v režimu zákona o dobrovolnické službě a mnoho dalších informací k tématu dobrovolnictví je možné najít na webové stránce Dobrovolnictví.net spravované Odborem prevence kriminality Ministerstva vnitra. Ministerstvo vnitra se dlouhodobě zabývá také dobrovolnictvím při mimořádných událostech a krizových situacích.

Dobrovolnictví jako jedno z průřezových témat a znaků nestátních neziskových organizací (NNO) je řešeno v materiálu Strategie spolupráce veřejné správy s nestátními neziskovými organizacemi na léta 2021 až 2030.

## Dobrovolnictví mladých lidí a dobrovolnictví v oblasti práce s dětmi a mládeží

Mezi klíčové kompetence mladých lidí by měla patřit solidarita. A to nejenom solidarita se slabšími a mezigenerační solidarita, ale i mezinárodní solidarita; respekt a schopnost porozumět stále více propojenému a globalizovanému světu. V tomto směru je velmi významné dobrovolnictví mladých lidí. Prostřednictvím dobrovolnických aktivit je možné mladým lidem nabídnout příležitost poskytovat pomoc potřebným, podílet se na řešení společenských problémů a zasadit se tak o vytvoření inkluzivnější společnosti. Dobrovolnictví zároveň nabízí mladým lidem příležitost získat nové dovednosti a pracovní zkušenosti, které zlepší jejich postavení na trhu práce.

Podpora dobrovolnictví je součástí Strategie vzdělávání 2030+ a Dlouhodobého záměru vzdělávání a

rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2023–2027.

**Možnosti mezinárodního dobrovolnictví** i jiné zprostředkovává **Dům zahraniční spolupráce** jako příspěvková organizace MŠMT díky programu Evropský sbor solidarity. Více informací lze nalézt na jejich webových stránkách.

Významné je dobrovolnictví v mládežnických organizacích, které se zabývají výchovou a neformálním vzděláváním dětí a mládeže v jejich volném čase. Výchova k dobrovolnictví je ve vyhlášce MŠMT o zájmovém vzdělávání uvedena jako jedna z forem zájmového vzdělávání.

V České republice máme dlouhou tradici v oblasti **dobrovolnických mládežnických organizací** (např. skautské hnutí, YMCA, Hnutí Brontosaurus, turistické oddíly mládeže atd.), kdy sami členové těchto organizací působí jako dobrovolní vedoucí, instruktoři, rádci apod. Zapojení dobrovolníků do činnosti organizace a jejich vzdělávání je jednou z podmínek pro získání titulu „organizace uznaná MŠMT pro práci s dětmi a mládeží“ a zároveň důležitým kritériem při hodnocení projektů v dotačních výzvách zaměřených na práci s dětmi a mládeží. Např. v roce 2023 bylo do projektů NNO podpořených v rámci těchto dotačních výzev zapojeno přes 54 000 dobrovolníků. Významným dobrovolnickým projektem na národní úrovni je akce 72 hodin, kterou každoročně za finanční podpory MŠMT koordinuje Česká rada dětí a mládeže.

**Dobrovolnictví na Vysokých školách** se věnují mnohé české vysokoškolské subjekty. V roce 2023 vznikl dokument Metodika uznávání dobrovolnictví na vysokých školách jako výstup společného projektu 7 vysokoškolských subjektů: UK, MUNI, UPOL, OSU, VŠCHT, UHK a UJEP. Dokument ilustruje příklady uznávání neformálního vzdělávání na vysokých školách.

### **Ekonomický přínos dobrovolnictví**

Ukazuje se, že dobrovolnictví má i veliký ekonomický přínos pro celou naši společnost, o čemž svědčí výsledky šetření Českého statistického úřadu ze druhé poloviny roku 2023. Z něj vyplynulo, že se do dobrovolnictví zapojil každý pátý respondent, což představuje přes 1 662 tisíc obyvatel ČR ve věku 15 a více let. Co se týče ekonomické hodnoty dobrovolnictví, tak vychází, že dobrovolníci díky své činnosti přispěli společnosti za rok přes 47 miliard korun. Mezi dobrovolníky převažovalo organizované dobrovolnictví (cca 57 %), kam můžeme zařadit i spolky pracující s dětmi a mládeží ve volném čase. Děti a mládež jsou přitom druhou největší skupinou mezi osobami, na které je dobrovolnická činnost zaměřená. Mimoškolní činnost, vzdělávání a pohybové aktivity měly zároveň významné místo mezi sledovanými dobrovolnickými aktivitami v tomto šetření.

### **Jak se aktivně zapojit do dobrovolnictví**

Využít nabídky a zprostředkování dobrovolnictví přes Regionální dobrovolnická centra v jednotlivých krajích.

Využít nabídky, poradenství a zprostředkování mezinárodního dobrovolnictví přes Dům zahraniční spolupráce.

Sledovat webovou stránku Dobrovolnictvi.net spravovanou Odborem prevence kriminality Ministerstva vnitra.

Využít zprostředkování dobrovolnictví v různých tematických oblastech přes webové stránky Dobrovolnik.cz organizace HESTIA - Centrum pro dobrovolnictví, z.ú.

<https://msmt.gov.cz/mladez/dobrovolnictvi>